

„Svetlo svieti v tme, ale tma ho nepohltila.“ (J 1,5)

SVETLO PRAVOSLÁVIA

duchovný občasník pravoslávnej cirkevnej obce

Banská Bystrica

číslo 51, rok 2018

Drahí bratia a sestry v Christu,

je leto, čas, keď si človek môže konečne oddýchnuť, načerpať nové fyzické i duševné sily. Je čas dovoleníek, keď človek navštevuje nové miesta a spoznáva nových ľudí. Čas, kedy by sa mal človek utíšiť a nájsť pokoj.

Metropolita Antonij

Surožský hovorí: „Toto je to, čo si myslím o prvom kroku: sadni si, stíš sa a umlkní, popremýšľaj o tom, že Boh je tu, že Ho nie je potrebné niekde hľadať, že ti je s Ním dobre, že Jemu je dobre s tebou a zostaň tak dlho, ako len môžeš.“

Boh nás vedie a drží nad nami Svoju ochrannú ruku. Pri tom všetkom ale nesmieme zabúdať d'akovať. V nasledujúcom článku sa môžete dočítať práve o vd'ačnosti. Bud'me preto vd'ační!!!

S láskou v Christu Jana

Nositelia ducha

d'akovanie - vd'ačnosť

Vd'ačnosť primajúceho povzbudzuje dávajúceho dávať dary väčšie od tých predchádzajúcich. Kto je však nevďačný za málo, ten aj pri veľkom bude nespravodlivo klamať.

ctihodný Izák Sýrsky

Vd'ačnosť je medzi ľuďmi ojedinelá cnosť.

svätiteľ Ignatij Brjančaninov

schiigumen Ján:

Milujem, keď chodím sám, milujem prírodu, kdekoľvek sa pozriem, všetko ma utešuje. Každý stromček a každý krík. A tie malé vtáčatká, spievajúc lietajú zo stromu na strom, nôžkami sa zachytávajú na tenkých konárikoch, zobkajú si. Alebo bielučký zajačik, hopká si, postaví sa na zadné labky, počúva, poobzerá sa a poberie sa ďalej. Ako nás to všetko poučuje. Jednoducho nemôžem sa zdržať sĺz. Vo všetkom je vidieť Boží úmysel. Ako prekrásne je všetko Ním stvorené, ako milostivo sa o všetko stará a na nič nezabúda. Aké malé sú vtáčatká, aké tenké nôžky majú, ako slamky a predsa existujú a krmia sa aj za tuhých mrazov. Sláva Pane, Tvojej premúdrosti, sláva Tvojmu stvoreniu! Ďakujem Ti, Pane, že sa nám mnoho hriešnym a nemohúcim dávaš niekedy poznať. Toto je Tvoja milosť. My, hriešnici, bez Tvojej pomoci nemôžeme pozorovať prírodu a získať ani jednu cnosť. Naša slobodná vôľa Tebou nám daná sa môže iba snažiť o cnosti, ale získať ich či uhájiť závisí len od Tvojej pomoci. Ale, prosím Ťa, Pane, poznajúci naše osudy, zachráň nás hriešnych.

igumen Nikon:

Zo všetkých síl by sme mali Bohu d'akovať za to, že nás učinil hodnými prísť na tento svet, žiť v pravoslávnej viere a mať tak nádej na večný život. Koľko ľudí nemá ten obrovský dar!

Ďakujme Bohu za to, že nás vybral, oddelil od tohto sveta a prijal za svoj údel. Sláva Tebe, Bože, sláva Tebe, Bože, sláva Tebe, Bože! Pane, *preukazuj nám svoju milosť* až do konca! Aj po smrti nás oddeľ od Tvojich nepriateľov, hoci sme toho nedôstojní, ale pre milosrdenstvo Tvoje neodvráť od nás svoju tvár! Dovoľ nám so všetkými svätými na veky vekov d'akovať Ti a oslavovať Ťa za

Tvoje nedosiahnuteľné milosti preukazované ľudskému pokoleniu a nám, Tvojim nepotrebným služobníkom! Sláva Tebe, Otec, Syn i Svätý Duch na veky vekov. Amen.

Je prikázanie, ktoré hovorí, že keď sa už nedokážeme vždy radosť, aby sme neochabovali a hlavne, aby sme za všetko ďakovali.

Okrem dlhu za naše hriechy máme ešte jeden dlh – vďačnosti Bohu. Pre splatenie tohto dlhu by nám nestačilo ani tisíc životov!

...ďakuj Bohu za všetko v živote, lebo aj dobré aj ťažké, radosť aj smútok posielal Pán nám na osoh a pre našu spásu.

Ako Boží obraz pozvaný byť Božím dieťaťom, príjemcom Božej podstaty je človek v skutočnosti tým najcennejším na celom svete. Mali by sme si to uvedomiť, Bohu za to ďakovať a patrične sa k tomu viesť. V skutočnosti človek alebo nevie o svojej naozajstnej hodnote, alebo mocou svojej skazenosti privádza svoje „ja“ do hlúposti, horlí za maličkou samolúbosťou, chváli sa, pýši sa... a stáva sa tak nepríjemným, ako Bohu, tak aj ľuďom.

V poslednom čase som hlboko pocítil Božiu lásku k nám, ktorá ani u jedného človeka spejúceho k Bohu nemôže dopustiť žiadne zlo. Všetko, čo je naňho dopustené, je pre jeho osoh. Človek by preto za všetko mal **ďakovať** a zvlášť vtedy, keď trpí chorobami a ťažkými starosťami, pretože pre samotného Boha je „žalostné“ nás trestať. Ale kvôli nám, z lásky k nám je aj On nútený trpieť naše útrapy.

Nikto nás nemiluje tak, ako Boh. Všetko sa mu podriaďuje a bez Jeho vôle sa s človekom nič nedeje. Prijmi všetko, radosť aj starosť, ako z ruky samotného Pána. Za všetko ďakuj, pros o trpezlivosť a pocit vďačnosti. Neboj sa, len ver, drž sa Pána a vydrž.

igumenia Arsenija:

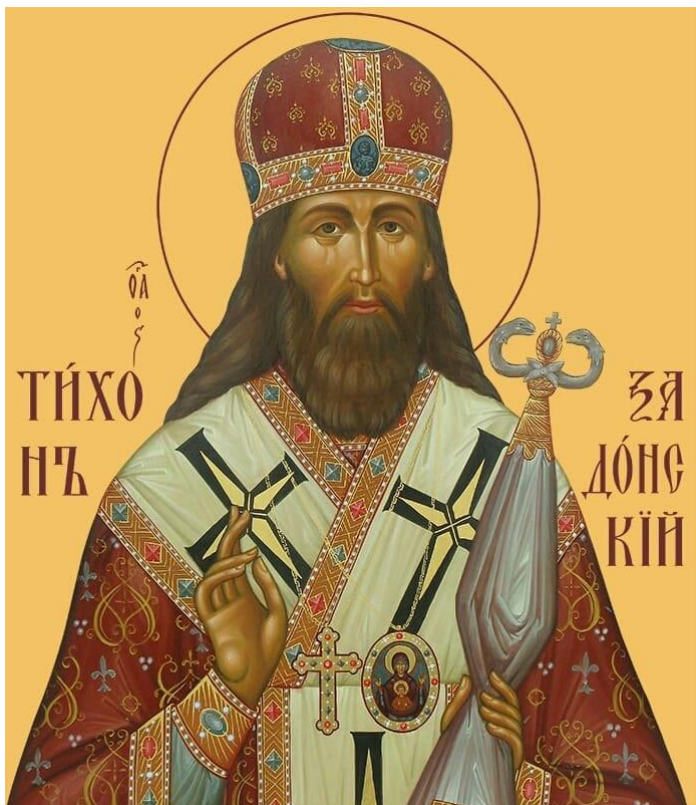
Biskup Ignatij svojich žiakov učil, aby v ťažkostiach tak, ako aj v radoostiach opakovali slová vďačnosti Bohu tak často a dlho, ako Isusovu modlitbu: „Sláva Bohu za všetko!“ a znovu „Sláva Bohu za všetko!“. Pri tejto modlitbe zo srdca odchádza reptanie. Rozpaky sa vytratia a v srdci ostane pokoj a radosť... **Pán má svetlo, ktoré odháňa každé zmätenie.** Len duša k Nemu musí pristúpiť s vierou.

duchovný život

Pán je skrytý vo svojich prikázaniach a je nachádzaný tými, ktorí ho hľadajú, podľa miery nimi plnených prikázaní.

ctihodný Marek Askéta

Neznepokojujme sa, keď v nás povstanú vášne. Obvykle sa tým znepokojuje seba nepoznajúci. Sme poškodení hriechom a vášne sa pre nás stali prirodzenosťou, ako sú neduhu prirodzené jeho rozličné prejavy. Pri povstaní vášní je potrebné okamžite sa utiekať k Bohu modlitbou a plačom, odhodlane sa postaviť proti vášňam a trpezlivo očakávať Božie zastanie sa nás.

svätiteľ Ignatij Brjančaninov

schiiigumen Ján:

Je málo, keď budeme iba čítať či pýtať sa, ako byť zachránení. Potrebné je pracovať, namáhať sa a očisťovať svoje srdce od vášní. Vy, teraz už viete, v čom spočíva duchovný život. Je správny čas, začnite, nech vás poučí Pán a nezabúdajte na mňa vo svojich svätých modlitbách.

Prostota, jednoduchosť, dobrosrdečnosť, otvorenosť, prirodzenosť sú detské črty. Ved' Pán nám nakázal takými byť. Tieto črty mali všetci askéti.

Múdry duchovný život svätí Otcovia dopodrobna objasnili vo svojich dielach. Ich diela sa lepšie chápu životom. Ak sám budeš pracovať a očisťovať svoje srdce od vášní, potom všetko pre teba bude jasnejšie a zrozumiteľnejšie.

Áno, duchovný život je zložitý, vyžaduje si hlbokú pokoru, myslou ho nepochopíš, pochopiť sa dá iba skúsenosťou u tých, ktorí sa snažia žiť podľa rád svätých Otcov.

igumen Nikon:

Duchovný svet sa dosahuje duchovnými skutkami a nie rozhovormi či iba čítaním. V Evanjeliu sú odkryté všetky tajomstvá ľudskej duše, je tam ukázaná cesta do Božieho Kráľovstva, sú tam ukázané odmeny aj tresty, sú tam odkryté mnohé tajomstvá záhrobného života, ktoré sa dajú dosiahnuť no nie čítaním a dokonca ani nie modlitbou, ale plnením prikázaní. Nedostatok duchovných skutkov, každé narušenie prikázaní sa doplňujú pokáním, spovedou a svätým prijímaním.

Kráčajúci k Pánovi cestou prikázaní hoci aj na ceste padne, vstane a ide vpred a nachádza sa Christom korunovaný v zástupe Jeho vojakov hoci aj posiaty množstvom rán z duchovnej vojny so svojimi vášňami, so svojou padlou prirodzenosťou a démonmi.

Každý hriešnik je slepý.

Potrebné je byť vykonávateľom Božieho slova, a nie jeho poslucháčom, lebo iba praxou ochutnávajúci, *aký blahý je Pán*, sa stávajú vernými žiakmi a nasledovníkmi Christa a nachádzajú drahocennú perlu viery, nádeje a lásky, ktorou je Boh.

Pokáním sa duša očisťuje, plnením prikázaní k sebe priťahuje Božiu blahodať.

Nepriateľ našej spásy často robí toto: núka nám chcenie dosiahnuť veľké, aby sme nemohli splniť malé.

Či plníme prikázania alebo ich svojou skazenosťou porušujeme, ale kajáme sa z toho, stále tým získavame.

Ak sa nebudete snažiť, ani Pán vám nepomôže. Príkladom je Judáš.

Iba skúsenosť ukáže človeku hĺbku prikázaní podľa miery obnovenia duše cez ich plnenie.

Každý hriech je narušením Božej vôle, ukazovateľom nelásky k Bohu a naopak „Mňa miluje ten, hovorí Pán, kto plní moje prikázania.“

...väčšina súčasných kresťanov nechápe význam plnenia evanjeliových prikázaní. Tie prikázania sú pre nich morálkou, ktorú odvrhujú pre jej ťažkosť, či si ju prispôsobujú k svojim vášňam, žiadostivosti a márnivosti tak, že v tých evanjeliových prikázaniach neostane nič Christove. Toto je chytrosť diabla, ktorý zabíja zdanlivých kresťanov. Pred dvesto rokmi svätiteľ Tichon Zadonský napísal: *Kresťanstvo sa od ľudí nenápadne vzdáva, zostane im iba jediné pokrytectvo.*

Dovolím si povedať, že skrušené srdce a jeho plač kvôli narušeniu prikázaní sú drahšie než ich plnenie z celej vôle. Lebo to druhé privádza k namyslenosti a hrdosti, ktoré ničia všetko dobré. Skrušené srdce z Božej milosti obracia človeka k iným skutkom a drží ho v pokore, bez ktorej je márne každé snaženie. To snaženie môže pre nás byť aj hubiacim.

Pán si prišiel vymôcť a zachrániť tých hynúcich, ktorí si v skrúšenom srdci uvedomujú svoju nemohúcnosť, ktorí chápu, že sú ďaleko od Pána, že svojimi hriechmi urážajú Pána každý deň, každú hodinu, každú minútu. Keď človek pochopí tento svoj hrozný stav, keď pochopí, že hynie, že nie je dôstojný obrátiť sa k Pánovi, že nie je kresťanom a Pánovým nasledovníkom, ...ak človek všetko toto pochopí a kľakne si pred Pána doma pri modlitbe, vo svojom kútiku si poplače pred Pánom: **Pane, vidíš moje hriechy, považujem sa za kresťana, ale každý deň, každú minútu Ťa urážam, robím napriek všetkým Tvojim príkazom, Tvojim prikázaniam; Pane, uvedomujem si, že hyniem, buď ku mne milosrdný, zachráň ma, nemám nádej vo svojich skutky**, - keď takto padne človek pred Pána z celého srdca a so slzami zo všetkého obviňuje seba, nie druhých, potom sa objaví v zástupe tých hynúcich, ktorých prišiel zachrániť Pán. Všetkých tých, ktorí seba uznávajú za hynúcich, tých, ktorí sa kajú pred Pánom, ktorí neskrývajú, ale naopak odhaľujú sami seba, všetky svoje hanebnosti, všetky svoje špinavosti pred Pánom, plačú pre nich, tých prišiel zachrániť Pán.

igumenija Arsenija:

...duša nemôže spoznať svoju nemohúcnosť, ak sa nebude namáhať pri plnení svätých Christových prikázaní. Iba podriadiac svoju vôľu vôli Božej, prijatím do svojho srdca rozhodnutia ísť cestou Jeho prikázaní, iba činnosťou na základe toho rozhodnutia duša môže spoznať svoju nemohúcnosť, svoje vášne a celú hĺbku svojej hriešnosti.

...Samotný Pán poukázal na dve hlavné prikázania, v ktorých spočíva všetko: láska k Bohu a láska k blížnemu. No sú aj iné prikázania, na ktoré poukazuje napríklad v blahoslavenstvách, keď hovorí: blahoslavení chudobní duchom atď. V týchto Christových slovách je poukázané na tie vlastnosti duše a srdca, ktoré je potrebné získavať, aby sme mohli plniť vyššie spomenuté prikázania, o ktorých je povedané, že v nich všetko spočíva.

...hlavné a prvé Christove prikázanie je: milovať Boha celým srdcom, celou myslou a všetkými silami. Vo dvoch slovách nám Pán poukázal na dokonalosť duchovnej cesty. No celý ľudský život je málo na to, aby sme si osvojili a naplnili tieto Christove slová.

Preložil Marek Ignacik

Jeroschimonach Serafim Rose

Záver

Každému pravoslávnenému kresťanovi, ktorý si uvedomuje, čo sa okolo neho deje, je zjavné, že svet sa blíži ku svojmu koncu. Znamenia doby sú tak zjavné, že človek skutočne môže skonštatovať, že sa svet blíži k zániku.

Aké sú to znamenia?

1. Abnormalita sveta. Tak divné a neprirodzené prejavy správania neboli nikdy spoločnosťou akceptované tak, ako sú dnes. Len sa pozrite na svet okolo vás. Čo je v novinách, aké druhy filmov premietajú, čo je v televízii, čo ľudia považujú za zaujímavé a zábavné, na čom sa smejú. Je to všetko absolútne príšerné. A sú tu ľudia, ktorí toto všetko úmyselne podporujú, samozrejme, pre ich vlastný finančný prospech a

tiež kvôli móde, pretože dnes tu existuje perverzná túžba po všetkých veciach tohto druhu.

2. Vojny a chýry o vojnách. Každá ďalšia je studenšia a neľútostenejšia než predchádzajúca. Všetko je zatienené hrozbou nepredstaviteľnej, univerzálnej nukleárnej vojny, ktorá môže byť kedykoľvek odštartovaná stlačením jediného tlačidla.
3. Časté prírodné katastrofy, ktoré menia profil svetového počasia, zemetrasenia a dnes ešte aj sopky. Najnovšie sa jedna formuje neďaleko, odtiaľto blízko Yosemitekého parku v strednej Kalifornii.
4. Vzrastajúca centralizácia informácií o človeku a moci nad človekom, reprezentovaná najmä novým obrovským super počítačom v Luxemburgu, ktorý má dostatočnú kapacitu nato, aby dokázal uchovať súbor informácií o každom žijúcom človeku. Jeho kódové označenie je 666 a tí, ktorí na ňom pracovali, mu dali prezývku „šelma“. Vláda USA plánuje uľahčiť prácu tohto počítača začiatkom roku 1984 tým, že ľuďom bude vydávať šeky sociálneho zabezpečenia obsahujúce aj číslo 666, ktoré bude otlačené na pravej ruke alebo čele. Je to presne tá podmienka, ktorá bude na základe Apokalypsy prevládať počas vlády antichrista. To ale neznamená, že prvá osoba, ktorá sa nechá číslom 666 označiť, je antichrist alebo jeho služobník. Avšak, keď si už raz na to zvykneme, kto bude schopný vzdorovať? Najprv vás vycvičia a potom nás prinútiť sa pred ním pokloniť.
5. Množstvo falošných Christov a Antichristov. Posledný z kandidátov počas tohto leta minul milióny dolárov, aby prostredníctvom svetových televízií robil reklamu svojmu blížiacemu sa príchodu. Sľubuje v nej, že v správnom čase všetkým obyvateľom Zeme odovzdá „telepatickú správu“. Celkom oddelene od akýchkoľvek okultných síl, ktoré môžu byť do udalostí takéhoto druhu zapojené, už dosť dobre rozpoznávame príležitosti k podsúvaniu podprahových správ skrz rádio a najmä televíziu. Rovnako ako skutočnosť, že toto môže uskutočniť ktokoľvek, kto má dostatočnú technológiu nabúrať sa do normálneho rádiového a televízneho vysielania, bez ohľadu na to, koľko zákonov môže porušiť pri uskutočnení takéhoto podniku.
6. Skutočne zvláštna odozva na nový film, o ktorom všetci v Amerike hovoria a pozerajú ho. „E.T“ je film, ktorý vyburcoval doslova milióny zdanlivo normálnych ľudí, aby vyjadrili svoju náklonnosť a priazeň hrdinovi, „spasiteľovi“ z vesmíru, ktorý je zjavne démonom. Zjavná príprava k uctievaniu prichádzajúceho Antichrista. Mimochodom, filmový kritik oficiálnych novín Gréckej arcidiecézy v Amerike, pravoslávny kňaz,

srdečne odporučil tento film pravoslávny veriacim, tvrdiac, že je to úžasný film, ktorý nás môže učiť o láske a každý by si ho mal ísť pozrieť. Tu je viditeľne zreteľný rozdiel medzi ľuďmi, ktorí sa snažia byť na pozore pred tým, čo sa deje a tými, ktorí sa nechajú strhnúť svetovou náladou.

Mohol by som pokračovať ďalej, ale mojím cieľom nie je vás vystrašiť. Chcem vás len upozorniť, aby ste boli ostražití ohľadom toho, čo sa okolo vás deje. Čas pokročil viac, než si myslíme. Apokalypsa prebieha práve teraz. A aký smutný je pohľad na kresťanov, zvlášť mladých pravoslávnych kresťanov, ktorým táto ohromná tragédia visí nad hlavou a ktorí si myslia, že môžu pokračovať v tom, čo sa nazýva „normálny život“ v týchto strašných časoch, naplno sa zúčastňujúc rozmarov tejto hlúpej seba uctievajúcej generácie, ktorá si vôbec neuvedomuje, že bláznov raj, v ktorom dnes žijeme, sa chystá zrútiť. Generácie, absolútne nepripravenej na zúfalé časy, ktoré pred nami ležia. Tu už neexistuje otázka, či som „dobrý“ alebo „zlý“ pravoslávny kresťan, ale otázka, či naša viera vôbec prežije? U mnohých neprežije. Prichádzajúci Antichrist bude príliš lákavý, príliš orientovaný na svetské veci, po ktorých my netúžime. A väčšina ľudí si bude uvedomovať, že stratili svoje kresťanstvo tým, že pred ním pokľakli.

Avšak stále k nám prichádza Christovo volanie, začnime ho vnímať. Najjasnejšie vyjadrenie tohto volania dnes prichádza zo zotročených ateistických zemí, kde existuje skutočné utrpenie pre Christa a autentickosť života, ktorú sme už stratili alebo rapídne strácame. Jeden pravoslávny duchovný v Rumunsku George Calciu, je dnes na pokraji smrti v komunistickom väzení, pretože sa opovážil vyzvať mladých seminaristov a študentov, aby zahodili slepú oddanosť duchu doby a pristúpili k práci pre Christa. Po tom, čo dohodovoril o prázdnote ateizmu, mladým ľuďom odkázal: „Volám vás k omnoho vyššiemu boju, k absolútnej odovzdanosti, k odvážnemu činu. Volám vás k Bohu, ktorý presahuje svet a tým vám umožňuje spoznať nekonečné nebesá duchovnej blaženosti. Nebesá, po ktorých tápete vo vašom osobnom pekle a ktoré hľadáte dokonca aj počas vašej neúmyselnej vzbury. Isus Vás vždy miloval a vy máte možnosť odpovedať na Jeho pozvanie. V odpovedi

ste ustanovení niest' ovocie, ktoré ostane, čiže byť Christovým prorokom vo svete, v ktorom žijete. Ďalej milovať blížneho ako seba samého a urobiť všetkých ľudí svojimi priateľmi. Každým svojím činom ukazujte túto jedinečnú a bezhraničnú lásku, ktorá povyšuje človeka z úrovne otroka na úroveň Božieho priateľa. Bud'te priekopníkmi tejto oslobodzujúcej lásky, ktorá človeka zbavuje všetkých obmedzení, vracajúc mu celistvosť v miere, v ktorej sám seba ponúka Bohu.“

Otec George, hovorí k mladým ľuďom, ktorí nemajú takmer žiadnu motiváciu slúžiť Christovej Cirkvi, pretože prijali svetský názor, bežný aj v našom „slobodnom svete“, že Cirkev je iba súbor budov alebo svetská organizácia, hlásajúca hlbšie uvedomenie si Christovej Cirkvi a nedostatočnosť iba „formálneho členstva“ v nej, aby sme boli spasení.

„Christova Cirkev je živá a slobodná. V nej sa hýbeme a nachádzame naše bytie, skrze Christa, ktorý je jej Hlavou. V ňom máme úplnú slobodu. V Cirkvi spoznávame Pravdu, a Pravda nás oslobodí (Ján 8,32). V Christovej Cirkvi ste, ak kedykoľvek utešujete niekoho sklúčeného smútkom, alebo keď dávate almužny chudobným a navštevujete chorých. V Christovej Cirkvi ste, ak ste dobrý a trpezlivý, ak sa odmietate hnevať na svojho brata, keby aj zranil vaše city. V Christovej Cirkvi ste, keď sa modlíte: „Hospodi, odpusť mu“. Ak

vo svojej práci pracujete čestne a večer sa vraciate unavení, avšak s úsmevom na perách, ak odplácate zlo láskou, ste v Christovej Cirkvi. Či nevidíš, mladý priateľ, ako blízko je Christova Cirkev? Ty si Peter a na tebe Boh stavia svoju Cirkev. Ty si skala jeho Cirkvi, ktorú nič nepremôže. Stavajme chrámy z našej viery, chrámy, ktoré žiadna ľudská moc nemôže strhnúť. Chrám, ktorého základom je Christos. Maj súcit s bratom po tvojom boku. Nikdy sa nepýtaj „Kto je to?“ radšej povedz „On nie je cudzinec, on je môj brat. On je Christova Cirkev tak, ako aj ja“.

S takýmto vnútorným volaním v našich srdciach začnime skutočne patriť k Christovej Cirkvi, pravoslávnej Cirkvi. Vonkajšie členstvo nestačí. Musí sa v nás pohnúť niečo, čo nás urobí odlišnými od sveta okolo nás, aj keď ten svet sám seba nazýva „kresťanským“ alebo „pravoslávny“. Zachovávajme a kultivujme tieto kvality pravého pravoslávneho svetonázoru, ktoré som vyššie spomenul: žitie, normálny postoj, milujúci a odpúšťajúci, nie egocentrický, zachovávajúc našu nevinnosť a nesvetskosť, dokonca s plným a pokorným uvedomením si vlastnej hriešnosti a sily, ktorú majú svetské pokušenia okolo nás. Ak budeme skutočne žiť tento pravoslávny svetonázor, naša viera prežije otrasy, ktoré pred nami ležia, a stane sa zdrojom inšpirácie a spasenia pre tých, ktorí budú dokonca aj uprostred trosiek ľudskosti stále hľadať Christa.

koniec

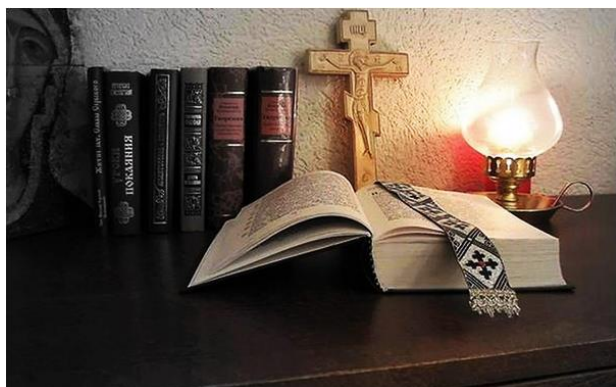
preložili pravoslávni katechumeni

(Prednesené roku 1982 v Monastieri sv. Hermana v Platine, štát Kalifornia, USA.)

Preložené z <http://deathtotheworld.com/articles/the-orthodox-worldview/>

Ruský preklad (aj s mp3) https://azbyka.ru/otechnik/Serafim_Rouz/pravoslavnoe-mirovozzrenie/

Nezabudnime na svojich

Určite si každý z nás všimol, že sa vo svete dejú obrovské zmeny. Zmeny, ktoré prichádzajú nejako až príliš rýchlo, a to, čo sa včera zdalo ešte nemožným, je dnes realitou. Svetom hýbu krízy, vojny a nepokoje a do pohybu sa dali milióny ľudí za vidinou lepšieho života, a niektorým ide hlavne len o to, aby častokrát vôbec prežili.

Mnohí z nás vidia, že tieto udalosti neobišli ani naše malé, ale krásne Slovensko. Čoraz viac je na ulici možné započuť rozhovory v ruskom alebo ukrajinskom jazyku. Stovky, ba až tisíce ľudí, prichádzajú za lepším životom a to hlavne od nášho východného suseda Ukrajiny.

Keďže väčšina obyvateľov Ukrajiny sa hlási k Pravoslávnej cirkvi, tak aj k nám takto prichádza časť tohto pravoslávneho národa. Naša miestna pravoslávna cirkev by si mala tento moment všimnúť. Žiaľ, mnohí z týchto ľudí ani nevedia, že na Slovensku existuje Pravoslávna cirkev, alebo to, že pravoslávny chrám, prípadne náhradné bohoslužobné priestory sú aj v ich meste.

Nemali by sme toto podceňovať a mali by sme začať venovať sa misii práve aj medzi nimi. Mnohé univerzity zareagovali na túto migráciu a urobili jazykové verzie svojich internetových stránok. Stretol som sa aj s tým, že sekty začali vydávať svoje materiály v ruskom alebo ukrajinskom jazyku, aby si týchto ľudí získali. Verte, že sa im to do istej miery aj darí. Prečo by sme nemohli takto aj my na našich cirkevných stránkach pomôcť ľuďom z Ukrajiny a Ruska v ich rodnom jazyku nájsť informácie alebo miesta, kde sú najbližšie chrámy? Žiaľ, aj napriek dnešnej technike, informáciám stále viac ľudí nevie nájsť potrebné informácie, ale naopak je bombardovaný hlúposťami či už na uliciach, alebo v internete. Preto sa o to musíme posnažiť hlavne my prostredníctvom cirkevnej misie, ale aj za pomoci každého jedného z nás.

Nezabudnime na svojich bratov a sestry, ktorí prichádzajú na naše Slovensko. Pomôžme im nájsť cestu do chrámu, aby všetci vedeli nielen na Roždestvo a Paschu, ale každú nedeľu, kde je ich chrám a že sú medzi svojimi.

Mgr. Jakub Surmik

Ženské zahaľovanie sa

2000 rokov existovala v Pravoslávnej Cirkvi tradícia zahaľovania hláv u dievčat a žien počas uctievania Pána, či už v chráme na liturgii alebo doma počas rodinných modlitieb. Aký dôkaz nám môže Písmo a Patristika ponúknuť na potvrdenie tejto tradície a prečo je vlastne dôležitá?

V tomto článku sa pozrieme na zahaľovanie hláv v Starom Zákone, v Novom Zákone, v Prvotnej Cirkvi, v ikonografii a dnes. V závere článku sa nachádzajú odkazy na dodatočné zdroje týkajúce sa kresťanského zahaľovania sa.

Zahaľovanie hláv v Starom Zákone

Stáročia pred Christom bolo ženské zahaľovanie hláv akceptovanou praxou Božieho ľudu. Nebola to iba voľba tých, ktoré si priali byť sväté. Predovšetkým to bolo objektívne očakávanie toho, že všetky ženy by si mali zakrývať ich vlasy. Keď Svätý Duch inšpiroval Mojžiša napísať päť prvých kníh Písma, ženské zahaľovanie hlavy bolo jednoducho pokladané za bežnú prax. V knihe Numeri, keď sa vykonáva jedinečný obrad, ktorý vyžaduje odkrytú hlavu, Písmo upozorňuje, hovoriac, že ženská pokrývka má byť odstránená:

„Kňaz postaví ženu pred Hospodina, odhalí jej vlasy a dá jej do rúk pripomienkovú obeť.“ (Numeri 5:18)

Samozrejme, takáto požiadavka by dávala malý zmysel, ak by si ženy ich hlavy bežne nezakrývali. Dokonca skôr než toto, v knihe Genezis, čítame o Rebeke, na ceste za jej budúcim manželom, Izákom:

*Aj Rebeka zdvihla oči a zbadala Izáka. Rýchlo zosadla z ľavy **65** a povedala sluhovi: „Kto je ten muž, čo ide oproti nám po poli?“ A keď sluha povedal: „To je môj pán,“ vzala závoj a zahalila sa. (Genezis 24:64-65)*

Kresťanské dievčatá počas bohoslužby v tradičných závojoch v Ruskej pravoslávnej Cirkvi

Jej zbožná cudnosť je príkladom pre dnešné ženy. Ona nevystavovala na obdiv svoju fyzickú krásu. Namiesto toho sa zahalila, zvyšujúc svoju príťažlivosť skrz vonkajší prejav cudnosti.

Ženské zahaľovanie hláv môžeme tiež nájsť v príbehu o Zuzane. Je to úchvatný príbeh krásnej, cnostnej ženy, ktorá bola krivo obvinená a následne obhájená múdrosťou mladého Daniela. Zuzana nosila závoj, ktorý zakrýval nielen jej hlavu, ale rovnako aj jej tvár. Písmo sa díva odmietavo na skutočnosť odňatia jej

závoja: „Zuzana však bola veľmi nežná a pekného výzoru. **32** Nehanebníci rozkázali, aby sa odhalila - bola totiž zahalená -, aby sa aspoň takto nasýtili jej krásou. **33** Jej príbuzní i všetci, čo ju poznali, plakali.“ (Daniel 13:31-33)

V tejto časti Písma cnostní ľudia uznávajú ženské zahaľovanie, zatiaľ čo bezbožní jeho odstránenie.

Zahaľovanie vlasov v Novom Zákone

Ženské zahaľovanie je jedným z mnohých bodov podobností medzi Izraelom a Cirkvou. Zbožné ženy si zakrývali ich hlavy tisíce rokov pred príchodom Christa. A keď sa zrodila Novo-zákonná Cirkev, zbožné ženy v tejto praxi pokračovali.

V prvom liste apoštola Pavla Korint'anom, nabáda každého k nasledovaniu posvätných tradícií, ktoré boli prijaté:

„Chválim vás, pretože na mňa vo všetkom pamätáte a držíte sa tradícií, tak ako som vám [ich] odovzdal.“ (1Korint'anom 11:2)

Ženské zahaľovanie je jednou z týchto posvätných tradícií, ktoré Cirkev obdržala a sv. Pavol venuje niekoľko ďalších

veršov, kde ich preberá. On hovorí, že zahaľovanie hláv manifestuje úctu, v kontexte uctievania:

Každý muž, ktorý sa modlí alebo prorokuje so zahalenou hlavou, zneuctuje svoju hlavu. (1Korint'anom 11:4)

Každá žena, ktorá sa modlí alebo prorokuje s nezahalenou hlavou, zneuctuje svoju hlavu: je to to isté, ako keby sa dala oholiť. (1Korint'anom 11:5)

Posolstvo je celkom jasné: Je úctyhodné pre ženu nosiť závoj počas liturgie, ale je potupné pre muža mať hlavu zakrytú. Toto je dôvod, prečo muži dodnes odkladajú svoje čiapky kvôli modlitbe.

Tento obsah nenachádzame len jedenkrát, Sv. Pavol zdôrazňuje o niekoľko veršov neskôr. Ženy si majú zahaľovať hlavy, muži nie.

Muž si nemusí zahaľovať hlavu, lebo je obrazom a slávou Boha, no žena je slávou muža.

(1Korint'anom 11:7)

Preto má mať žena na hlave znak moci kvôli anjelom.

(1 Korint'anom 11:10)

Zahalená žena sa modlí. Maľba z Priscilských katakomb

Starý zákon odhaľuje, že táto svätá tradícia je starodávna, ale iba teraz to začína dávať zmysel. V Novom zákone sme dostali niektoré dôvody na praktikovanie, na základe 1 Korint'anom 11, zahalenie hlavy dáva najavo ženskú ctihodnosť. Je to tiež dôležité kvôli anjelom. Anjeli sú s nami prítomní, keď sa modlíme a keď uctieваме. Zatiaľ čo možno úplne nechápeme, prečo je zahaľovanie dôležité pre anjelov, pre nás je dostatočné,

že tento dôvod bol daný Písmom. Ak Písmo hovorí, že ženské zahaľovanie sa je milé anjelom, potom je to niečo, čo by sme mali brať vážne.¹¹

Zahaľovanie hláv podľa Cirkevných Otcov

(Sv. Mária Magdaléna)

Sv. Ján Zlatoústý v kázni na Nanebovstúpenie hovorí ako o anjeloch, tak aj o zahaľovaní žien: „*Anjeli sú tu prítomní... Otvorte oči viery a pozrite sa takýmto pohľadom. Ak aj samotný vzduch je plný anjelov, o koľko viac Cirkev!... Počujte Apoštola učiť toto, keď vyzýva ženy zakrývať ich hlavy závojom, kvôli prítomnosti anjelov*“

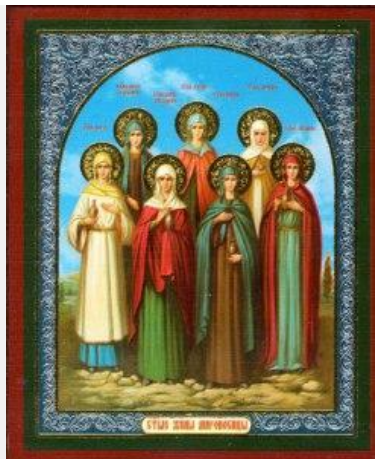
Origénes, ďalší významný učiteľ Prvotnej Cirkvi, hovorí:

„*Tu sú anjeli uprostred nášho zhromaždenia... máme tu dvojakú Cirkev, jednu ľudskú, druhú anjelskú... a pokým sú anjeli prítomní... ženy, keď sa modlia, sú povinné mať ich hlavy zahalené, kvôli týmto anjelom. Oni pomáhajú svätým a radujú sa v Cirkvi*“

Apoštolská Tradícia bola napísaná v druhom storočí, a verí sa, že autorom bol sv. Hippolytus Rímsky. Táto kniha obsahuje inštrukcie pre katechumenov, vrátane tohto:

„*A nech všetky ženy majú ich hlavy zahalené nepriehľadnou látkou...*“

¹ Snáď ide o to, že podľa Henochovej knihy boli anjeli ešte pred potopou zvedení ľudskými dcérami a plodili s nimi Obrov, keďže sú anjeli prítomní na liturgii, snáď to má zabrániť ďalšiemu zvädzaniu anjelských chórov. Tertullián tiež píše o tom, že anjeli, smútiac za svojou nebeskou vlasťou, sa pomstili ženskej prirodzenej kráse tak, že im zanechali nástroje ženskej márnivosti: žiarivé drahokamy, zlaté náhrdelníky, nachové farby na farbenie vlny, aj čierny prášok, ktorým si preťahujú očné linky (Tertullianus – o pestovaní ženskej krásy). pzn. prekladateľa.

Ženy-Myronosice

A Cyril Alexandrijský, komentujúc 1. list Korint'anom, písal:

„Anjeli veľmi ťažko nesú, ak je tento zákon (zakrývanie ženských hláv) opomínaný.“

Pokračovanie nabudúce

pripravil pravoslávny katechumen

Moderná skúsenosť s prechádzaním mýtnic

Jeromonach Roman (Kropotov)

pokračovanie z minulého čísla

7. časť

A ukázala sa aj siedma mýtnica. Tu sa mi ukázali hriechy hrubosti a chamtivosti.

On je skúpy od narodenia!

On je chamtivý! Ako dieťa sa nikdy s nikým nedelil, - zakričali besi (démoni).

Majú v živote jediný cieľ – nájsť peniaze. Peniaze – to je to, kvôli čomu oni žijú! Čo vy na to odpoviete?

Prekliate tvory mi priviedli do pamäte všetkých chudobných, ktorým som nič nedal. Pripomenuli mi všetky tie chvíle, keď som bol lakomý alebo som prejavil nenásytnosť, keď som dal niekomu cukríky za služby, pomáhal predávať niektoré položky – telefóny, hodinky, vymenovali všetko, čo som si nazhromaždil a čo som nepoužíval, všetko, čo som nakúpil a nenosil.

Anjeli vystavili oproti tomuto moje diela milosrdenstva, rovnako ako aj spovede. A nedostačujúce, povedali, mi bolo odpustené vo Tajine Jeleopomazania. Hoci démoni

nevedeli, čím majú argumentovať, neprestali ma obviňovať a škrípali od hnevu zubami.

Na ôsmej mýtnici sú mučenia za hriechy úžery a všetky druhy nespravodlivých akvizícií. Prešibaní besi mi predložili všetky prípady, keď som použil nejaký druh zármutku alebo sily, aby som prevzal veci iných ľudí, pripomenuli mi, keď som vymáhal peniaze v škole alebo požičiaval si s úmyslom nevrátiť. Nezostali sme na tejto mýtnici. Úprimné pokánie umylo všetky moje hriechy z tejto mýtnice a my sme prešli ďalej.

Na deviatej mýtnici sa testuje akákoľvek nepravda. Tu si zlí duchovia pripomenuli, keď som omylom veril klebetám voči niekomu a pripojil sa k nespravodlivému odsúdeniu. Tiež sa proti mne a mojim ďalším nespravodlivým skutkom postavili až do takej miery, že som v autoservise niekedy nedával kolesá do požadovaného štandardu – normy, alebo som nevykonával iné, zdanlivo bezvýznamné a zanedbateľné veci spojené s údržbou áut. A tiež, keď som radil ostatným robotníkom, aby tak robili tiež, hovoriac, že na tom nie je nič zlé.

On okradol týchto ľudí, dával im nesprávnu mieru! Čo na to hovorí?

Anjeli pokryli tieto a moje iné hriechy dobrými skutkami a my sme, obklopení nespokojným hukotom a krikom, išli ďalej.

Mýtnicu závidosti, desiatu v poradí, sme prešli rýchlo. Nikdy som nebol závistlivý, veril som, že všetci žijú podľa svojich najlepších schopností. A ak nemáte to, čo má váš sused, musíte vynaložiť rovnaké úsilie ako ten sused. A závidiac, pričom by som nič nerobil z mojej strany, nesnažiac sa o cieľ, som považoval za hlúpe. Šťastie na stromoch nerastie – je potrebné zaň bojovať.

Čoskoro sme prešli touto mýtnicou a pokračovali na ceste do neba.

Priblížili sme sa k jedenástej mýtnici, ktorá sa nazýva mýtnicou pýchy. Existuje vôbec osoba, ktorá by bola nevinná z týchto hriechov? A často si to na sebe ani nevšimneme. V mojom živote som toho tiež mnoho nevidel. Zlomyselne na mňa hľadiaci rozzúrení démoni ma začali obkydávať mnohými hriechmi, ktoré boli nejakým spôsobom spojené s hrdosťou.

On bol neustále na seba hrdý.

Svojim vedomostiam a zručnostiam bol domýšľavý.

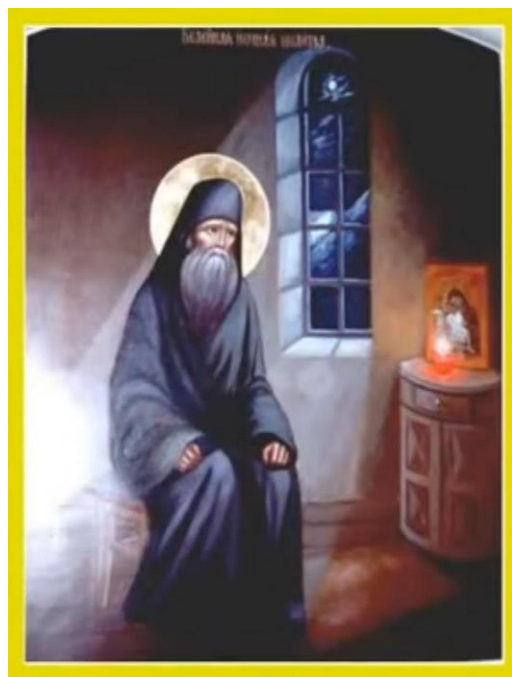
Pamätáš si tohto človeka? Čo si mu odpovedal? Vyvyšoval si nad ním a ponížil si ho!

Nechvastal si sa vari týmto?

Spomínaš si, ako si ho považoval za menejcenného? Ako si ho nazval - porazencom! Pretože všetci boli porazení, až na teba!

A ako sa on správal k jeho rodičom – nerešpektoval ich! Dnes, keď odchádzal, sa dokonca nerozlúčil ani s mamou.

Nemohol som uveriť svojim ušiam! Bolo to preto, že oni boli tak tvrdo pracujúci! No ich svedomitá práca bola vykonaná v mene smrti mojej duše! Prinajmenšom im treba dať lopaty a poslať ich do Belomorkanálu. S ich entuziazmom im bude stačiť týždeň na celé jeho vykopanie. Oni mi predstavili všetky moje prípady pohrdania môjho zosnulého otca, a, hlavne, mojej matky: každým slovom, zanedbávaním, klamstvom, krikom alebo nepekným pohľadom – (všetky) im boli známe. Hovorili koľkokrát v živote som povedal chváliace sa frázy ako "Sám seba nepochváliš, nik ťa nepochváli"; a predstavili mi ešte mnoho prípadov, keď som mal rád samochválu. Vymenovali oblečenie a topánky, kvôli ktorým som bol domýšľavý v škole, a kvôli ktorým som ponížil iných, ktorí toto oblečenie a obuv nemali. Videl som prípad d'alekého detstva, keď sme moji priatelia a ja žartom súťažili so svojimi úspechmi, povolaniami svojich otcov alebo príbuzných.

Môj ocino je chirurg!

A môj hasič!

A moja ocino je riaditeľ vo firme!

A môj je prezidentom!

Ja som vtedy povedal, že môj otec je Pán Bôh a vyhral som argument. Hrali sme a zasmiali sme sa na tejto hre našej fantázie. Čí rodičia zaujímali výhodnejšiu pozíciu, tých deti vyhrali v tejto detskej hre. A teraz bolo všetko obrátené naopak - kto vyhral vtedy, teraz prehral.

Na chvíľu ma museli Anjeli ospravedlňovať. Opäť som vtedy uvidel vlastnými očami zázračnú moc pokánia. Prostredníctvom úprimného pokánia a uznania svojich chýb, ktorými sa hrdá duša ponížila, človek aktívne odporuje vášni pýchy. Tak sme prešli aj túto mýtnicu.

Pokračujúc vo svojom výstupe sme sa priblížili k mýtnici hnevu. Až keď som prišiel sem, počul som, ako si démoni hovoria navzájom: "Tento je náš, dávajte všetci jeho hriechy." Pamätám si, ako sa na mňa pozrel jeden z Anjelov a povedal: "Modli sa." Spomenul som si na Isusovu modlitbu a začal som sa modliť. Keď všetci zlí démoni mali všetko pripravené, okamžite ma začali obviňovať. Ich vodca, ktorý sedel na vyvýšenom mieste, neustále reval ako lev na svojich podriadených:

Ešte dávajte, ešte! Čo tu stojíte ako blbci!

Pamätáš si na tento deň – ešte stále ležiac na posteli, si ho začal s nahnevaným výkrikom!

Odhodil si túto vec na stranu, ponadával si si a buchol do steny.

Bol si podráždený na tenisky, na zubnú kefku, na televízor, na hlásateľa správ, na svoju mať, na samého seba!

Tu si zlostne kopol do kameňa, narazil do bankomatu, zahrešil na vodiča a potom aj na svoje šnúrky.

Zdalo sa to ako večnosť, kým vymenovali hriechy len jedného dňa môjho života. Spomenuli všetky moje nahnevané poznámky, všetky moje činy, ktoré som urobil v stave hnevu, dokonca aj to, čo som povedal, keď som bol osamote. Boli mi predstavené nielen moje slová a skutky, ale aj moje nahnevané pohľady, neľúbosť, mlčanie v hneve a hnevlivé slzy. Spomínali aj na všetky moje záchvaty hnevu a hádky, podráždenie a želanie zla. Démoni boli takí zlobní, že počas môjho výsluchu vrčali

a boli ako zvery nielen na mňa, ale aj na seba navzájom. Knieža na tróne sa zlostilo a zúrilo, a oni zlostne štekali na neho, inokedy bili druh druhu a celkovo pôsobili dojmom, že sú samým stelesnením vášne nekontrolovateľného hnevu.

Nakoniec sa táto nočná mora skončila. Vďaka práci neuveriteľného boja ma Anjeli dokázali dostať z toho pekla. Aj keď som pochopil, že ja by som neprešiel ani túto mýtnicu, Bože môj, ja som ešte (sám) neprešiel ani jedinou mýtnicou! Vzdáľovali sme sa

od tejto mýtnice, a ako odpoveď sme naďalej počúvali hnevlivé rozhorčenia a hrozby. Potom zlé knieža si začalo vylievať svoj neudržateľný hnev na svojich podriadených:

Bezcenní lenivci! Nehodíte sa na nič! Ja o vás poviem nášmu otcovi, potom dostanete odplatu za svoju lenivosť.

Tí sa ospravedlňovali ako len mohli, ale nevyhli sa bitiu od nadriadených.

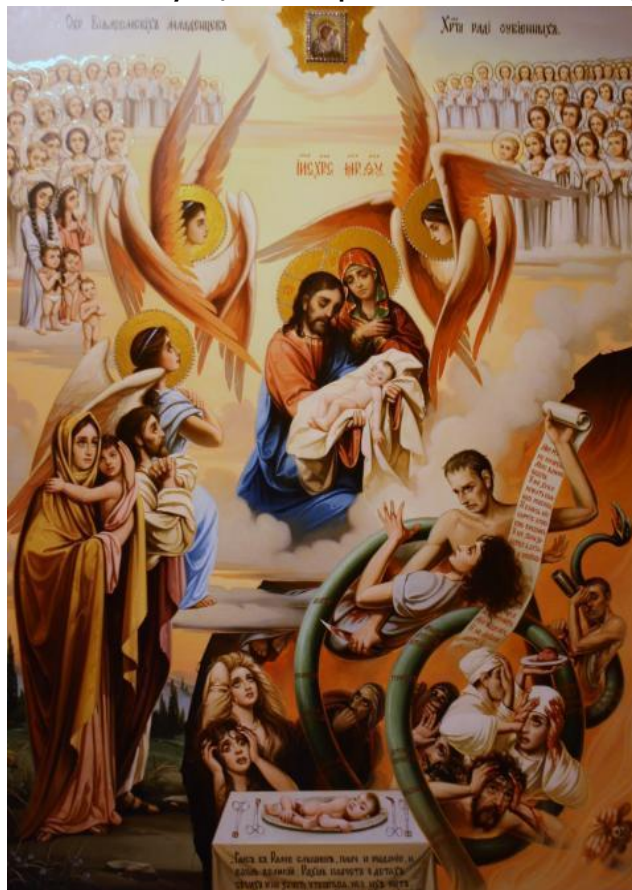
Aký divoký je hnev, pomyslel som si. Je strašné predstaviť si, čo sa stane s dušou, ktorá padne do pazúrov takýchto nemilosrdných tvorov. Preto aj prepodobný Serafim (Sarovský) povedal, že iba milosť Božia nás chráni pred ich závidiacim hnevom. V opačnom prípade by dokonca aj najmenší z nich so svojím pazúrom dokázal zničiť celé ľudstvo na zemi.

Na trinástej mýtnici – zlo pamätlivosti sa ukázali o nič menej brutálni a zlomyseľní mýtnici. Oni mi pripomenuli všetku moju zlobu, všetky urážky, ktoré som nemohol ihneď odpustiť, všetky moje hrozby na iných a túžbu po pomste, rovnako aj moje snahy a zámery v tejto súvislosti, citovali mi moje vlastné slová z reptania a nespokojnosť, vrátane udalostí v mojom ranom detstve, niečo, na čo by som si už nikdy nespomenul. Osobitne oni identifikovali moje reptanie proti Bohu zapríčinené určitými mojimi trápeniami. Pripomenuli mi, ako som kedysi niekomu strojil intrigy alebo jednoducho dával svoj hlas proti niekomu, podporoval odsudzujúci rozhovor o niekom, a taktiež moje sv. Prijímanie bez zmierenia sa s osobou, s ktorou som sa pohádal. Démoni mi ukázali, ako som sa smial nad niekým, koho postihlo nešťastie, alebo jednoducho padol na ulici či mal nehodu na ceste. Zrazu som videl deň, keď sme s kamarátmi stáli na klzisku a smiali sa nad tými, ktorí sa nevedeli korčuľovať.

Napriek tomu sme s pomocou Božou prekonali aj túto mýtnicu. Ale stále mám nejaké hriechy, ktoré mi ešte ostali napraviť na zemi.

Štrnásta mýtnica je mýtnica vraždy a všelijakej lúpeže. Zlí duchovia okolo nás začali kričať a vystavovať všetko, čo je nejako spojené s hrubosťou a lúpežou. Nebol som vinný z vraždy, ale zhrešil som ublížením na zdraví a inou hrubosťou.

On bil ľudí - démoni vykriekli, - pamätáš si to? A pamätáš si toto - udrel si ho do tváre.

Hodil na neho kameň, a tohto zase zasiahol palicou.

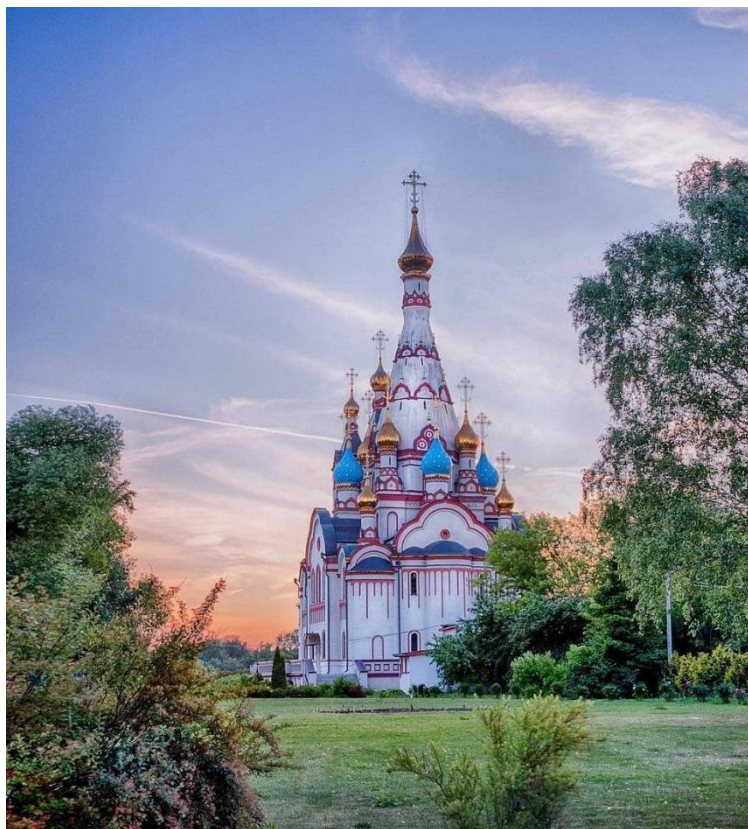
S ohňom v ponurých očiach, podobných samej pekelnej priepasti, obviňovali ma za veľmi mnohé hriechy. Boli mi pripomenuté aj základná škola, aj technické učilište, keď som sa zúčastnil bitky niekoľkých detí. Pripomenuli mi, ako som poranil zvieratá, mučil chrobákov, odtrhoval krídla muchám. Vydedení duchovia mi pripomenuli všetky urážlivé slová a kliatby, ktoré som povedal, všetky moje úmysly povedané žartom niekoho zabiť, ako napríklad: zabijem alebo pridusím tak, že by si zomrel a tak ďalej.

Je to vrah, zabil človeka! Všetci zrazu zarevali hlasom.

Nie, nezabil som, - povedal som takmer šepotom. Ale zrazu som si jasne spomenul na jeden deň a rozhovor s mojou známou, ktorej som povedal, zdanlivo prázdnu frázu. Povedala mi, že od niekoho otehotnela, a že bude mať potrat. A ja som osobitne sa na tým nezamýšľajúc odvetil:

No, čo ešte potrebuješ?

A teraz stojac na mýtnici vraždy, som sa ukázal ako vrah, pretože nielenže som sa ju nesnažil odradiť od tohto hriechu, ale naopak, schválil som túto vraždu, prečo som aj bol zaradený medzi spolupáchateľov.

Vrah! Dajte nám ho!

Náš, náš, on je náš! - s krvavou penou na svojich zvieracích ňufákoch revalo toto satanské zhromaždenie. Oni sa krútili okolo, vyskočili a vrhli sa, aby ma vytrhli z anjelských rúk. Knieža na tróne besnel najviac za všetkých. Reval ako minotaurus, zomierajúci v agónii. Dostal som sa do neopísateľnej hrôzy. Spomínajúc na modlitbu, začal som sa modliť a križovať sa. Toto zapríčinilo, že začali besniť ešte viac.

Čo, rozhodol si sa urobiť pokánie! Príliš neskoro pre teba! Si mŕtvy, počuješ, si navždy náš!

Ale keď zistili, že sa ešte musím vrátiť a všetko napraviť, vykriekli, ako keby ich hodili do horúcej panvice. Stále som bol v panike, keď sme sa vzdávali od násilných beští, ale zároveň som bol šťastný, že sa mi podarilo uniknúť ich pomste. Aj keď toho bolo pred nami ešte dosť.

Čoskoro som počul zvuk, ktorý hovoril o blížiacej sa pätnástej mýtnici, na ktorom sa zaoberali hriechmi očarovania a iného čarodejníctva.

(dokončenie v budúcom čísle)

Pre Svetlo Pravoslavia preložil BŠ

Biskupská utreňa (2.časť)

Za prvou časťou bezprostredne nasledovala druhá, ktorá sa uskutočňovala v čase, keď sa už brieždilo a vychádzalo slnko.

Biskup alebo presbyter (čiže predstavený bohoslužobného zhromaždenia) hovorí: „Ješče voschvalim Hospoda nášeho“ (*Ešte oslávime nášho Pána*), na čo ľud reaguje krátkou frázou: „Dostojno i pravedno jest“ (*Je dôstojné a spravodlivé*). Predstavený privoláva prítomných k novej modlitbe: „Hori da budut serdca naši“ (*Nech sa povznesú naše srdcia*). Národ odpovedal: „Imamy ko Hospodu“ (*Máme ich k Pánovi*). Bezprostredne za týmito zvolaniami predstavený číta nové slávoslovie: „Hospodi Otče, Svitopodateľu, Tvorče vsjakaho blaha i vsich duchov, zapečatyvatel' vičného svita u upravitel' žizni, sozdatel' radosti i bessmertija, iže nas vo mraki veščestvennom choďaščich, ozarivaj svitom neveščestvennym, iže kľatvu neposlušanija razrišivij i nas viroju, jaže ot Tebe jest', uvinčavij. Ty, iže ne otstupajaj ot rabov Tvojich, no vynu v nich javľajajsja. Ty, iže ne prenebrehij so tščanijem stracha radi Tvojeho Ťa moľaščich, iže providaj razmyšlenija, prežde niže byti jim, i pomysly ispytujaj, jaže ne javlena suť; iže ščedroty darujaj prežde niže prosim Ťa, da daruješi ich; Ty, jemuže blahoprijatnoje vnimati sim, jelicy Tebi dušeju nesumninnoju služat. Carju pervorodnych svitov i vojinstv nebesnych, slyšaj slavoslovjaščich archanhelov i v tich počivajaj. Hospodi, uslyši nas, Ťa molim, i daruj, da dušeju upovajuščej i hlasom neprestannym Ťa chvalim i veličajem, Tebi slavoslovije vossylajem, da Toboju chranimi i svitom napravľajemi my rabi Tvoji Ťa, Hospodi, neprestanno proslavľajem“ (*Hospodine Otče, Darca svetla, Tvorca všetkého dobra i všetkých duchov, pečať večného svetla a vodca životom, Stvoriteľ radosti a nesmrteľnosti, ktorý si nás v materiálnom mraku chodiacich osvietil nemateriálnym svetlom, kľatbu neposlušnosti si zrušil a obdaroval nás vierou, ktorá od Teba je. Ty, ktorý neodchádzaš od Tvojich služobníkov, ale prestúpenia (previnenia) ich odkrývaš. Ty, ktorý si nepohrdol starostlivosťou o modliacich sa v bázni k Tebe, ktorý poznáš zmýšľanie prv než sa uskutoční a skúšaš myšlienky, ktoré nie sú zjavené; ktorý hojnosť daruješ skôr ako Ťa prosíme, obdaruj ich; Ty, ktorého je dobre počúvať, všetci Ti dušou istotne slúžia. Kráľu prvotných svetiel a nebeských vojsk, počúvaj archanjelov prinášajúcich Ti slávoslovie a s nimi prebývaj. Hospodine, vypočuj nás, úpenlivo Ťa prosíme, daruj nám, nech nádejajúcou sa dušou a neustálym hlasom Ťa chválime a velebíme, Tebe*

prinášame slávoslovie, nech my, služobníci Tvoji, Hospodine, Tebou chránení a Tvojím svetlom vedení Ťa neprestajne oslavujeme). Národ spieval: „Ťa chvalim, Ťa blahoslovim, Ťa prevoznosim, Hospodi, i molimtisja Bože náš“ (Teba Hospodine chválime, Teba blahoslavíme, Teba oslavujeme a modlíme sa k Tebe, Bože náš).²

Predstavený znovu prednáša doxológiu: „Hospodi Isuse, uslyši nas. Svjatyj, podavajaj hlas nimym, lišenym jazyka, utverždajaj rasslablennych, prosviščajaj slipyh, svoboditeľu zakľučennych, očistiteľu prokažennych, iscilitel' boľščich jestestvom, pokoritel' smerti, razrušitel'u preispodnij, izlučitel'u svita, svitil'ničiče neuhasimyj, solnce, iže ne vidajet zachoždenija ili omračenija, no prisno svitit so svjatyh Tvojich, iže vsja uhotovľajet krasotoju i dobrotoju; Ty jesi osnovanije porjadka i proporcii, Ty jesi nad vsimi meľkajuščije ukrašenije perstňa, Ty, iskupitel' ľudij i vinovnik vozvraščenija duš, Ty o vsich pekisja, da jedino budut; Ty, tvorče anhelov, ukrasitel'u prebyvajuščich v odinočestvi; Ty, Sovit Otca, iže predvidenijem i mudrostiju miry učredil i utverdil. Ty predvičnym Tvojim Otcom k nam nisposlannyj, Ty, Duše nepostižimyj i neobjasnimyj, jehože poznachom, objavitel'u nevidimych, chvalen jesi i čudno imja Tvoje, tim že i my, rabi Tvoji, Ťa chvalim“ (Hospodine, Isuse (Christe) vypočuj nás. Svätý, daj nemým hlas, ktorí nemajú jazyk, upevňuj zoslabnutých, osviet' slepých, osloboditeľu uväznených, očistenie malomocných, lekár chorých, pokoritel' smrti, ničitel' pekla, žiara svetla, nikdy nezhasínajúca svieca, slnko, ktoré nezapadá a ani sa nezamračí, ale vždy svieti s Tvojimi svätými, ktorý pripravuješ všetku krásu a dobrotivosť; Ty si základom poriadku a harmónie, Ty si nad všetkými ako mihotavá (trblietavá) ozdoba prsteňa, Ty, vykupiteľu ľudí a pôvodca návratu duší, Ty sa o všetkých staráš, aby boli jedným; Ty, tvorca anjelov, okrasa prebývajúcich v jednote; Ty, Otcov Radca, ktorý si prozreteľnosťou a múdrosťou založil a upevnil svety. Ty, ktorý si bol k nám poslaný Tvojím prozreteľným Otcom, Ty, Duchu nepostihnuteľný a neobjasniteľný, ktorého poznáme, objavitel' neviditeľných, si chválený a predivné je Tvoje meno, tak aj my, Tvoji služobníci, Ťa chválime). Národ opäť spieva: „Ťa chvalim, Ťa blahoslovim, Ťa prevoznosim, Hospodi, i molimtisja Bože náš“ (Teba Hospodine chválime, Teba blahoslavíme, Teba oslavujeme a modlíme sa k Tebe, Bože náš).³

Predstavený číta tretiu časť slávoslovía: „Treticeju prinosim Tebi voschvalenije. Hospodi svita, jako dal jesi nam viru v Ťa nerušimu, da jeju ohražďajemiji razrušim uzy smerti. Ty, iže virujuščim v Ťa sodilal duši neporočny, da božestvennymi budut; iže nas privedyj, da Duchom utverždennyje vo vsemoščestvi stanem protiv hrjaduščeho na nas i ne oskvernim nenarušimaho. Tvorče sodilaj, da imamy sodružestvo Otcu Tvojemu Tvojim promyšlenijem. Uslyši, Hospodi, nas, rabov Tvojich, Ty, jehože my neprestanno molim, iže našemu moleniju daruješi silu protivostojati hrjaduščemu na nas; Ty, jehože vo vsjakoje vremja prosim o ježe odoliti nepotrebnije. Uslyši nas, Carju nebesnyj, utiši

² Uspenskij, N. D., cit. dielo, s. 16-17.

³ Uspenskij, N.D., cit. dielo, s. 16-17.

razlučennych, svjazannyh podderži, nad vozбудimymi, iže oburevajutsja nečistymi duchi, smilostivis, i ot tich očisti; i vsich nas sochrani, jako Ty jesi Boh naš, i blagoslovisja i proslavisja Carstvo Tvoje“. (Tretíkrát Ti prinášame chválu. Hospodine svetla, ktorý si nám dať pevnú vieru v Teba, nech ňou ochranení zničíme putá smrti. Ty, ktorý si veriacim v Teba vytvoril nepoškvrnené duše, aby boli božské; ktorý si nás priviedol, aby sme sa utvrdení Duchom vo všemohúcnosti postavili proti nám idúcemu a nepoškvrnili neporušiteľné. Tvorca, ktorý si učinil, aby sme prostredníctvom Tvojej prozreteľnosti boli spolupracovníkmi Tvojho Otca. Vypočuj nás, Hospodine, služobníkov Tvojich, Ty, ktorého neustále prosíme, ktorý daruješ našim modlitbám silu stáť proti prichádzajúcemu k nám; Ty, ktorého celý čas prosíme, aby sme odolali nepotrebnému. Vypočuj nás, Kráľu nebeský, utíš osamelých, podrž zviazaných, zmiluj sa nad posadlými, ktorých trápia zlí, nečistí duchovia a očisti ich od nich; a všetkých nás ochráň, lebo Ty si náš Boh a požehnané i oslávené je Tvoje Kráľovstvo. Amen).⁴ Ľud odpovedal: „Amiň“.

Je zaujímavé, že pieseň: „Tebe pojem, Tebe blagoslovim...“ (Teba ospevujeme, Tebe dobrorečíme), ktorá bola zložená sv. Gregorom Neocézarejským (254-270)⁵ a bola uvedená do byzantskej liturgie (Barberiho euchologion z konca 8. storočia a začiatku 9. storočia č. 336, popis Jakuba Edesského z 7.–zač. 8. storočia), tvorí podľa Testamentu charakteristickú časť utrene a nie je ešte vo svätej liturgii tohto obdobia.⁶

Toto zakončujúce slávoslovie je vlastne modlitbou, ktorá sa skladá z 3 častí. V prvej časti sa oslavuje Boh Otec za to, že nám daroval telesné a duchovné svetlo – vieru, a za

Jeho neustále dobrodenia, ktoré nám dáva v každej chvíli nášho života. Je tu aj prosba, aby nám Pán doprial neprestajne Ho oslavovať. V druhej časti sa oslavuje náš Pán, Isus Christos predovšetkým za Jeho blahodátne pôsobenie na naše duše. V tretej časti tejto doxológie, po oslávení „svätého Pána“, nášho Spasiteľa za dielo nášho vykúpenia a zmierenia s Otcom je uvedený celý rad prosieb k Nemu: pomôž sirotám; mučených nečistými duchmi zachráň a očisti ich; nepoučených pouč; obráť blúdiacich; osloboď zatvorených vo väzniciach; daj, aby sme mohli

odolávať zlému, hriechu; všetkých nás zachovaj a posilni. Po tomto slávosloví sa dopĺňala ešte aj akási modlitba. O akú modlitbu tu ide, presne nevieme.

⁴ Tamže, s. 18.

⁵ Havrijil, archim., Rukovodstvo po liturgike, ili nauka o pravoslavnom bogosluženiji, Tver 1886, s. 135.

⁶ Kormaník, P., Úvod do dejín svätej liturgie, cit. dielo, s. 67.

Je zaujímavé, že veľké slávoslovie z VII. knihy Apoštolských ustanovení, ktoré už bolo uvedené („Slava v vyšních Bohu...“) sa vo väčšine pamätných spisov nazýva ranným hymnom (ímnos eothinos).⁷ Nemá ho na zreteli v tomto prípade aj Testamentum? Ak áno, tak je tu opísaný postup, ktorý sa zachoval až do dnešných dní na konci utrene veľkej soboty.⁸ Tu po veľkom slávosloví nasleduje čítanie parimijí, apoštola a Evanjelia.

Ďalej čtec číta prorokov a ostatné čítania (listy sv. apoštolov), presbyter alebo diakon číta Evanjelium. Nakoniec biskup alebo presbyter učí to, čo je potrebné (kázeň). Za tým nasleduje modlitba a katechumeni dostávajú požehnanie (skladaním rúk) a odchádzajú. Biskup upozorňuje národ, že uskutočňuje tajinu. Ak nie je prítomný biskup, hovorí presbyter, aby verní vedeli, pred koho predstupujú a kto je ich Boh a Otec. Testamentum tu umiestňuje aj akési „tajomné poučenie, mystagógiu“.⁹

Táto mystagógia obsahuje výklad základných dogiem viery Christovej Cirkvi. Hovorí o dvoch prirodzenostiach v osobe Isusa Christa, o tajomstve vtelenia a vykúpenia, o víťazstve nášho Spasiteľa nad smrťou a peklom. V súčasných bohoslužbách tejto mystagógie zodpovedá niceo-carhradský symbol viery.

Mgr. Jozef Nemčík, PhD.

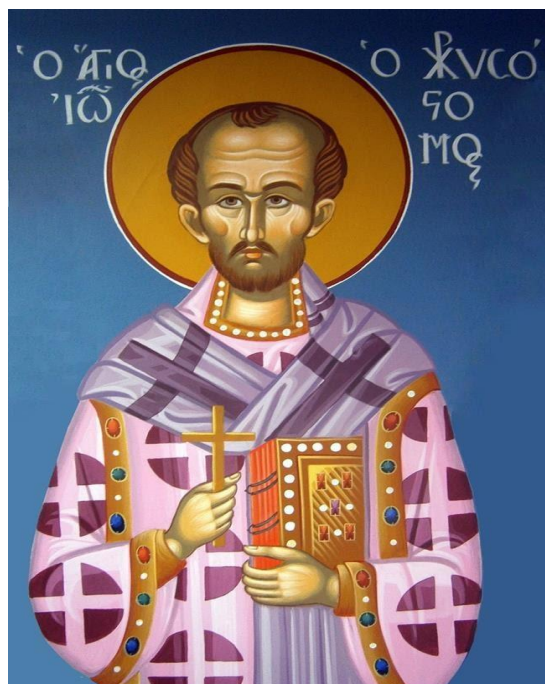
Poučenia svätých otcov

Pre Boha sú všetky hriechy ako kamienky v mori.
Niet takého hriechu, ktorý by prevyšoval Jeho milosrdenstvo.

Buďte pokorní, lebo Boh žehná pokorným.
Učinite dnes pokánie z hriechov a získate odpustenie hriechov, pretože zajtra, to je len pasca diabla.
Milujte druh druhu, pretože bez lásky sa človek nedostane do Raja.

Ctihodný Gabriel (Urgebadze) Samtavrijský

**Chráňme sa od tých, ktorí sú neľudskí,
ale ešte viac sa chráňme od toho,
aby sme sa neľudskými nestali my sami.
Patriarcha Pavol (Stojčevíc)**

⁷ Havrijil, archim., cit. dielo, s. 158-159.

⁸ Velikij Sbornik, časť 3., s.819.

⁹ Skaballanovič, M., cit. dielo, s. 88-89.

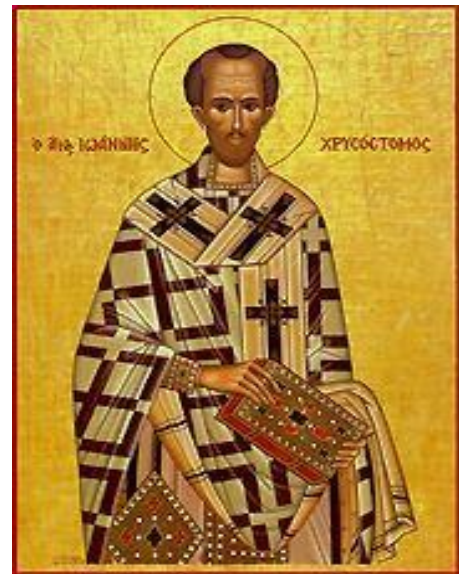
Sú štyri veci, ktoré pokrývajú myseľ temnotou: nenávisť k blížnemu, pohrdanie, závisť a podozrievavosť.

Ctihodný abba Izaiáš

Boh nezanecháva ľudí navždy v nešťastí, aby sa nestali slabými a ani navždy v šťastí, aby sa nestali ľahkovážnymi, ale rôznymi spôsobmi, zariaďuje ich spásu.

Sv. Ján Zlatoústý

Do raja prichádza ten, kto po každom padnutí vstáva a ide ďalej.
Sv. Ján Zlatoústý

Pokúšenie, zármutok, smútky, ťažkosti a problémy, ktoré prichádzajú od diavla, od ľudí, alebo sú podmienené svetom, ktorý si my nesieme v sebe, všetko to sú lieky, ktoré sú nám zasielané Božou prozreteľnosťou k tomu, aby sa k nám navrátilo stratené duševné zdravie. Zdravie duše a tela, to je pokoj, bezhriešnosť, je to skutočná svätosť, ktorá s nami prejde na druhý svet.
Archimandrita Efrém Filothejský

Svätý Nikodím Svätohorský radí tomu, kto chce vykonávať službu duchovného otca:

„V prvom rade, otče, ak sa chceš stať duchovným otcom, musíš sa vyznačovať vynikajúcou a odlišnou cnosťou a svätosťou od iných ľudí, dokonca aj od svojich spolu slúžiacich kňazov, spomedzi ktorých chceš byť vybraný. Ak chceš nosiť meno ozajstného duchovného otca, musíš mať uzdravené a porazené svoje vášne, odlišovať sa od iných svojou svätosťou, pretože keď budeš ustanovený za duchovného otca, si povinný žiť duchovným životom, riadený blahodätou a sprevádzaním Svätého Ducha.“

Snaž sa zo všetkých síl sám sebe očisťovať od zla a zlosti voči ľuďom. Pretože hromadením zlého k ľuďom v sebe zhromažďuješ jed, ktorý skôr či neskôr v tebe zabije človeka.

Sv. Nikolaj Velimirović

Miluj a budeš konať spravodlivo, pričom si to ani nevšimneš. Tento duchovný začiatok ťa naučí ako postupovať, vo všetkých okolnostiach, ktoré ťa stretnú.

Sv. Inokentij Chersonský a Tavričeskij

Láska rodí lásku! Lásku získavaš len vtedy, keď ju dávaš druhým... Len keď miluješ, cítiš sa dobre!

Starec archimandrita Nektarij (Vitalis)

Ak si prišiel do Cirkvi hľadať svätých ľudí, tak si urobil chybu. Ak si sem prišiel hľadať Boha, tak si učinil správnu voľbu.

Sv. Ján Zlatoústý

Na každom kroku môžeme počuť kritiku o tom, ako v Cirkvi nie je dobré toto, alebo ono a ako by sa to ono mohlo takto napraviť a lepšie urobiť. Všetci vedia a poznajú všetko, každý by vedel lepšie urobiť prácu toho druhého. Len jedno, s čím väčšina z nás nič nerobí a nepracuje nad tým, je to, aby pracoval sám na sebe.

A medzitým, keď chceš niečo urobiť a pomôcť nielen Cirkvi, ale i svojmu okoliu a spoločnosti, pozri sám na seba a neďívaj sa na druhých. Keď napraviš seba, bude takto hneď napravený i jeden diel Cirkvi, štátu, národa, a dokonca i ľudstva...

Ťažké, preťažké je milovať ľudí, lebo v ľuďoch je mnoho zloby, mnoho toho, čo nás odpudzuje, mnoho nepravdy a lži. Vy sa ale prinúťte ich milovať, núťte sa k tomu: pamätajte, že Boh je láska, pamätajte, že bez lásky je nám uzatvorený vchod do Božieho Kráľovstva.

Sv. Lukáš, arcibiskup Simferopolský a Krymský, vyznávač

Keď na teba zostúpi sklúčenosť, čítaj životy svätých.

Snaž sa prečítať, aspoň niekoľko riadkov z nich.

Pre dušu sú blahodiatnym dažďom, ktorý osvecuje, povzbudzuje a rozradostňuje.

Sv. Serafím (Sobolev), arcibiskup Bogučarský, Sofijský divotvorca

Jeden mních dávnych časov neustále bdel vo svojom duchovnom živote, a modlil sa, aby Boh potrestal hriešnikov.

I zjavil sa mu Christos a povedal mu: Nikdy sa takto nemodli! I keby len jeden človek na zemi zhrešil, Ja by som prišiel umrieť za neho...

Metropolita Antonij Surožský

Prosím Vás, upokojte sa, toto mi hovoril na Atose jeden môj priateľ. Upokojte sa, nebojte sa, buďte pokojní, nestrácajte hlavu, nenechajte sa strhnúť rytmom tohoto sveta. Tento svet je plný nepokoja, úzkosti a obáv, pretože púšťač často prichádza, znepokojuje a dráždi nás. On rozsieva zmätok. Boží človek rozsieva pokoj a mier. Toto je zázrak, to je dar Christa pre tých, ktorí sami seba zasvätia Jemu.

Archimandrita Andreas (Konanos)

S každým rokom, sme bližšie k smrti, bližšie k rozhodnutiu nášho večného osudu. A ak sa z roku na rok naše spojenie s Bohom nestáva bližším a pevnejším, viera – silnejšou a náklonnosť ku svetu – slabšou, znamená to, že sa k tomuto rozhodnutiu pripravujeme špatne.
Jeromonach Serafim (Rose)

Prečo deti opúšťajú Cirkev?

Veľmi jasne je viditeľná kríza viery u našich detí. Keď je im 8-9 rokov, navštevujú chrám, spievajú v zbore, ohromujú a dojímajú ostatných... a v štrnástich či šestnástich rokoch mnohí, ak nie väčšina, prestávajú do chrámu chodiť. Deje sa to preto, že ich nezoznámili s Bohom. Zoznámili ich s obradmi, s cirkevno-slovančinou, s pravidlami správania sa v chráme, so životmi svätých a biblickými príbehmi napísanými pre mládež. Ale so Samotným Bohom ich nezoznámili. Stretnutie sa neuskutočnilo. A došlo k tomu, že rodičia, cirkevná škola a akokoľvek je to bolestné i samotní duchovní, budovali stavbu detskej viery "na piesku" (Mt 7,26), a nie na kameni - Christu.

(Tichon, metropolita pskovský a porchovský)

NEPREHLIADNITE

„Kto skúpo rozsieva, skúpo bude aj žať; kto však hojne rozsieva, hojne bude aj žať. Každý (nech dá), ako si umienil v srdci, nie z neochoty alebo z prinútenia; lebo ochotného darcu miluje Boh.“

(Druhý list apoštola Pavla Korinským 9, 6-7)

Zbierka na stavbu chrámu v Banskej Bystrici:

Bankové spojenie: IBAN: SK82 0900 0000 0051 0922 4043

Z našej cirkevnej obce

Sobotňajší výlet na Ponickú Hutu – ukončenie školského roka 2017/2018

OZNAM

Všetkým sympatizantom pravoslavia oznamujeme, že nedeľné sv. liturgie sa v Banskej Bystrici a Zvolene konajú striedavo. Jednu nedeľu v Banskej Bystrici v DOME Slovenského misijného hnutia na Skuteckého ulici č. 4 (oproti bývalému kinu Hviezda) so začiatkom o 9:00 hodine a ďalšiu nedeľu v kaplnke zvolenského zámku vo Zvolene so začiatkom o 8:45 hodine. Všetky sviatočné bohoslužby (utrene, večierne, sv. liturgie), ktoré pripadnú na ktorýkoľvek deň v týždni okrem nedele, sa konajú vo vojenskej kaplnke veliteľstva vzdušných síl vo Zvolene na ulici Jána Jiskru 10. Raz za dva mesiace sa koná svätá Liturgia aj v kaplnke na zámku vo Vígľaši. Ďalej všetkým záujemcom o duchovné rady, duchovné usmernenie, zodpovedanie otázok v oblasti duchovného života, či bližšie informácie o bohoslužbách odporúčame, aby kontaktovali duchovného cirkevných obcí cestou e-mailu: marek.ignacik@gmail.com alebo na telefónnom čísle: 0903 824 426. K dispozícii je naša stránka a to: www.pcozvbb.sk

Informácie o našom občasníku, možnosti jeho odoberania či prispievania doň dostanete na telefónnom čísle redaktorky časopisu: 0903 170 583.

Zodpovedná:

Redaktorka: Mgr. Jana Tomášová, Jesenského 16, 974 01 Banská Bystrica, e-mail: jankasom@szm.com

www.pravoslavie.sk